

הלכות שבת פרק ד' - תמלול

סיכום השיעור

רמב"ם הלכות שבת פרק ד' – הטמנה

הקדמה – דער ענין פון הטמנה אין קאנטעקסט פון פרקים ג'–ד'

פרק ג' האט געהאנדלט מיט שהייה און חזרה – לייגן אויפן פייער ערב שבת אדער צוריקלייגן אויף שבת. פרק ד' האנדלט מיט הטמנה – באהאלטן דעם עסן אין מאטעריאלן וואס האלטן ווארעם, אָן פייער. דאס איז אן אנדערע אופן פון האלטן עסן ווארעם פאר שבת.

פון ביידע פרקים (ג' און ד') זעט מען אז חז"ל האבן געהאלטן אז ס'איז א חשוב'ע זאך צו האבן ווארעמע עסן אויף שבת. דער רמב"ם זאגט עס נישט בפירוש, אבער דער רמ"א אין שולחן ערוך זאגט עס קלאר. דאס דערקלערט פארוואס מ'האט אויסגערעכנט אזויפיל הלכות ווי אזוי מ'מעג האלטן עסן ווארעם – ס'איז נישט סתם, ס'איז א ווערדפולע זאך. אן אנדערע צוגאנג: אפשר פון פרק ג' אליין זעט מען שוין אז מ'מעג, און די איסורים זענען נאר משום שמא יחתה – דאס אליין איז שוין מדגיש אז ס'איז א ווערדפולע זאך.

הלכה א': דבר המוסיף הבל און דבר שאינו מוסיף הבל

דברי הרמב"ם: "יש דברים שאם טומנין בהן את התבשיל הן מתחממין ומוסיפין בבישולו, כגון גפת, זבל, מלח, סיד, חול, זגין, מוכין, ועשבים בזמן שהן לחין – ודברים אלו נקראין דבר המוסיף. ויש דברים שמשמרין את החום אבל אין מוסיפין – כגון זגין, מוכין, ועשבים יבשים, כסות, פירות, כנפי יונה, נעורת הפשתה, נסורת של חרשים, גיזי צמר – ואלו נקראין דבר שאינו מוסיף."

פשט: דער רמב"ם טיילט אויס צוויי קאטעגאריעס פון מאטעריאלן פאר הטמנה: (1) דבר המוסיף הבל – זאכן וואס מאכן דעם תבשיל נאך מער הייס, (2) דבר שאינו מוסיף – זאכן וואס האלטן נאר אפ די ווארימקייט אבער מאכן נישט הייסער. דריי זאכן (זגין, מוכין, עשבים) קענען זיין אין ביידע קאטעגאריעס – ווען זיי זענען נאס זענען זיי מוסיף, ווען טרוקן זענען זיי אינו מוסיף.

הידושים און הסברות:

1. **הידוש:** "דבר המוסיף" מיינט נישט ליטעראלי אז ס'ווערט הייסער. פון א פיזישן שטאנדפונקט איז עס אוממעגליך אז א מאטעריאל וואס איז נישט אליינס א היץ-קוועלע זאל מאכן אן אנדערע זאך הייסער ווי זי איז שוין. אפילו די בעסטע טערמאס (insulation) קען נאר האלטן היץ, נישט צולייגן היץ. ממילא מוז מען פארשטיין אז "מוסיף הבל" מיינט אז עס האלט דעם תבשיל כמעט אויף דעם זעלבן מדרגה פון היץ – ס'איז אזוי גוט אן אינסולאציע אז ס'קען האלטן דעם תבשיל רותח, כמעט ווי ס'איז געווען. "אינו מוסיף" מיינט אז ס'האלט עס ווארעם אבער נישט אויף דעם זעלבן מדרגה. עס איז דא מענטשן וואס טענה'ן אז מ'קען טאקע טרעפן ביאלאגישע מאטעריאלן (ווי נאסע גראזן) וואס פראדוצירן היץ דורך פערמענטאציע/קאמפאסטינג, אבער עס איז אויסגעדריקט ספק אויב דאס איז וואס חז"ל מיינען אין הטמנה-קאנטעקסט.

הלכה א' (המשך): דין הטמנה בדבר המוסיף – גזירת חכמים

דברי הרמב"ם: "מן הדין היה ראוי שיהיה מותר להטמין בדבר המוסיף מערב שבת... אבל אסרו חכמים להטמין בדבר המוסיף הבל ואפילו מבעוד יום, גזירה שמא ירתיח התבשיל בשבת ויצטרך לגלותו כדי לנות רתיחתו, ויחזור ויכסה בשבת – ונמצא טומן בדבר המוסיף בשבת, וזה אסור."

פשט: מן הדין וואלט הטמנה בדבר המוסיף ערב שבת געווען מותר, ווייל ס'איז נישט בישול און נישט פייער. אבער חכמים האבן עס גע'אסר'ט מטעם גזירה: דער תבשיל קען ווערן צו הייס, דער מענטש וועט דארפן אויפדעקן אין שבת צו נייע רתיחתו, און ווען ער דעקט צוריק צו אין שבת איז ער טומן בדבר המוסיף בשבת.

הידושים און הסברות:

1. **פארוואס איז הטמנה בשבת גופא אסור?** דער רמב"ם זאגט אז דאס ענדגילטיגע פראבלעם איז "ונמצא טומן בדבר המוסיף בשבת, וזה אסור." אבער פארוואס איז הטמנה בדבר המוסיף אין שבת גופא אסור? דער רמב"ם אין פירוש המשניות (פרק ג') ברענגט אז די גזירה איז שמא יטמין ברמץ – אז עס קען פירן דערצו אז ער זאל באהאלטן אין הייסע אש. אנדערע מיינונגען: אז הטמנה בדבר המוסיף בשבת אליין זעט אויס צו ענליך צו בישול, אדער אז ער וועט קומען צו לייגן דעם תבשיל אויפן פייער אנשטאט אין דבר המוסיף, און אויפן פייער טאר מען נישט לייגן אפילו א דבר שנתבשל כל צרכו.

2. **קשיא:** ער וויל דאך אז ס'זאל נישט זיין אזוי הייס – פארוואס וועט ער לייגן אויפן פייער? אויב דער מענטש האט אויפגעדעקט ווייל ס'איז צו הייס (לנוח רתיחתו), פארוואס זאל ער גיין לייגן אויפן פייער? דער תירוץ: "לנוח רתיחתו" מיינט נישט אז ס'איז צו הייס בכלל – אפשר מיינט עס אז ס'באבעלט זיך איבער (boiling over), ער וויל נאר אז ס'זאל אויפהערן באבלען, אבער ער וויל עס נאך האלטן ווארעם. דאס זענען צוויי פארשידענע זאכן – ער וויל נישט אז ס'זאל קאכן/באבלען, אבער ער וויל עס זאל בלייבן הייס. ממילא קען ער קומען צו לייגן אויפן פייער אדער צוריק אין דבר המוסיף.

הלכה א' (המשך): הטמנה בין השמשות בדבר המוסיף

דברי הרמב"ם: "לפיכך מותר להטמין בדבר המוסיף בין השמשות, כיון שכבר רתחו ונחו מבעוד יום – כיון שנחו ישיבתן רותחת, שוב אינו חושש שמא יצטרך לגלותו."

פשט: בין השמשות מעג מען יא מטמין זיין אין דבר המוסיף הבל, ווייל דער תבשיל האט שוין געקאכט און זיך באזעצט (נחו) פון פריער, און ס'וועט שוין נישט ווערן אזוי הייס אז ער זאל דארפן אויפדעקן.

הידושים און הסברות:

1. **בין השמשות איז גרינגער ווי ערב שבת:** אן אינטערעסאנטע נקודה: בין השמשות איז מען מיקל'ער ווי מבעוד יום! מבעוד יום טאר מען נישט מטמין זיין בדבר המוסיף, אבער בין השמשות מעג מען. דער טעם איז ווייל בין השמשות האט דער תבשיל שוין נחו, און ס'איז נישטא מער די חשש. דערצו, בין השמשות מעג מען בכלל טון מלאכות דרבנן, און הטמנה איז נאר אן איסור דרבנן, און די גזירה שמא יחזור ויטמין בשבת איז אויך נאר דרבנן.

2. **ראיה אז "דבר המוסיף" מיינט נישט ליטעראלי הייסער:** דער רמב"ם זאגט אז בין השמשות מעג מען ווייל "כבר רתחו ונחו" – דער תבשיל האט זיך שוין באזעצט. אויב דבר המוסיף וואלט ליטעראלי געמאכט הייסער, וואלט דאס נישט געהאלפן – ס'וואלט נאך אלץ געקענט ווערן הייסער! דאס באווייזט אז "מוסיף הבל" מיינט אז ס'האלט דעם תבשיל זייער הייס (כמעט אויף דעם זעלבן מדרגה), אבער ס'קען נישט מאכן א שוין-אפגעקולטן תבשיל צוריק הייסער. ווען דער תבשיל האט שוין נחו, האט דער דבר המוסיף שוין נישט די כח צו ברענגען עס צוריק צום רתיחה-מדרגה.

3. **דיון:** אפשר דבר המוסיף איז נאר ווען דער תבשיל איז זייער הייס? אפשר דער חילוק איז אזוי: ווען מ'לייגט אריין א זייער הייסן תבשיל אין די

כיסוי. "נוטל כסויים ומניח כסוי" — מעג טוישן פון איין דבר צום אנדערן. "פינוי תבשיל מכלי לכלי אחר" — אויב מ'גיסט אריין פון כלי ראשון אין א צווייטע כלי, מעג מען יענע כלי שני מטמין זיין בשבת.

חידושים און הסברות:

1. **חמין שנתגלו** — פיקסן איז נישט נייע הטמנה: ווען די הטמנה האט זיך געעפנט בשבת, מעג מען עס צוריק צודעקן. דער סברא איז אז ער לייגט נישט צו קיין נייע הטמנה, ער פיקסט נאר די זעלבע הטמנה וואס ער האט שוין געהאט פון ערב שבת.

2. **טוישן כסוי** — אפילו פון מוסיף צו אינו מוסיף: מען מעג טוישן דעם כסוי פון איין דבר המוסיף הבל צו אן אנדער דבר שאינו מוסיף הבל, אדער פארקערט. אבער דאס רעדט נאר פון כסוי (צודעקן), נישט פון כלי על גבי כלי.

3. **פינוי לכלי שני** — דער איסור פאלט אוועק: אויב מ'גיסט אריין דעם תבשיל פון דעם כלי ראשון (דער טאפ וואס איז געווען אויפ'ן פייער) אין א צווייטע כלי, מעג מען שוין יענע צווייטע כלי מטמין זיין בשבת. אויף דעם איז נישטא דער איסור.

הלכה ג': מניחין מיחם על גבי מיחם

דברי הרמב"ם: "מניחין מיחם על גבי מיחם בשבת, קדירה על גבי קדירה, קדירה על גבי מיחם, מיחם על גבי קדירה. ובתוך פיהם בועצין. לא בשביל שיוחמו, אלא בשביל שיעמוד חומן."

פשט: מען מעג לייגן א טאפ אויף א ווארימע טאפ אין שבת, נישט כדי עס זאל ווערן הייסער, נאר כדי עס זאל זיך האלטן ווארעם. מיחם איז א טשייניק פאר וואסער, קדירה איז א טאפ פאר תבשילים.

חידושים און הסברות:

1. **דער יסוד** — "על גבי" איז נישט הטמנה מיינט ווען דער טאפ איז אינגאנצן ארומגענומען פון אלע זייטן. אבער בלויז לייגן א כלי אויף א כלי (על גבי) הייסט נישט קיין הטמנה, דערפאר איז עס מותר. אפילו אז דער אונטערשטער כלי איז דבר המוסיף הבל — ווייל ס'איז נישט קיין הטמנה, פאלט אוועק דער איסור.

2. **"בועצין בתוך פיהם"**: מען מעג אפילו צושטאפן דעם אויבערשטן כלי ביים שפיץ (פה) מיט א בועציק (שטאפל). דאס איז אויך מותר ווייל עס בלייבט נישט הטמנה אין דעם טעכנישן זין.

3. **"לא שיוחמו אלא שיעמוד חומן"**: דער תנאי איז אז דער ציל זאל זיין נאר צו האלטן דעם חום, נישט צו מאכן הייסער. דאס איז דער חילוק פארוואס עס איז מותר.

הלכה ג' (המשך): כלי צונן על גבי כלי חם

דברי הרמב"ם: "אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר צונן על גבי כלי חם בשבת, שהרי מוליד בו חום בשבת. ואם הניחו מערב שבת — מותר."

פשט: א טאפ מיט קאלטע זאכן טאר מען נישט לייגן אויף א הייסע טאפ אין שבת, ווייל מען איז מוליד חום. אבער אויב מ'האט עס אהינגעלייגט ערב שבת, איז עס מותר.

חידושים און הסברות:

1. **"מוליד בו חום"** — וואס איז דער איסור? וואס מיינט דער רמב"ם מיט "שהרי מוליד בו חום"? איז דאס אן איסור פון "מוליד" (א באזונדערע קאטעגאריע), אדער מיינט ער אז עס קען ווערן ממש הייס און דעמאלטס איז דא א חשש מבשל, אדער איז עס מחזי כמבשל? דער רמב"ם זאגט נישט אויסדריקליך וואס דער פראבלעם איז — ער זאגט בלויז "מוליד בו חום" אן ווייטערדיגע הסבר.

2. **שיטת המפרשים:** די מפרשים זאגן אז עס קען ווערן ממש הייס (כלומר, יד סולדת בו), און דעמאלטס וועט זיין א געהעריגער בישול. געווענליך

מאטעריאלן, האבן זיי די כח צו האלטן עס אויף דעם הייסן מדרגה (מוסיף/שומר חום שטארק). אבער ווען דער תבשיל האט שוין נחו, האבן די זעלבע מאטעריאלן שוין נישט די כח צו ברענגען עס צוריק — ממילא פונקציאנירן זיי שוין ווי "אינו מוסיף". דאס איז א חידוש אין פארשטיין דעם גדר פון "מוסיף" — ס'איז נישט א קאטעגאריע פון דעם מאטעריאל אליין, נאר פון דעם אינטעראקציע צווישן דעם מאטעריאל און דעם מצב פון דעם תבשיל.

הלכה ב': הטמנה בדבר שאינו מוסיף — בשבת גופא

דברי הרמב"ם: "מן הדין היה להתיר תבשיל בדבר שאינו מוסיף בשבת עצמה, אלא שאף דבר זה חכמים אסרו להטמין בשבת, גזירה שמא יטמין ברמץ."

פשט: פון דין תורה וואלט מען געדארפט מעגן מטמין זיין אין שבת אליין אין א דבר שאינו מוסיף הבל, ווייל עס איז נישט קיין מבשל און נישט קיין חשש. אבער די חכמים האבן עס אסור געמאכט אפילו אין שבת.

חידושים און הסברות:

1. **דער טעם פון דער גזירה** — שמא יטמין ברמץ: רמץ איז א געמיש פון גחלים מיט אש, וואס האט אין זיך ניצוצות של אש. דער חשש איז אז אויב מ'וועט ערלויבן מטמין זיין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף, וועט ער קומען צו מטמין זיין ברמץ, און דעמאלטס איז ער חותה בגחלים, וואס איז נאנט צו מבעיר. דאס איז א צווייטע שטופע פון גזירה — יעדע הטמנה בשבת, אפילו אינו מוסיף, איז אסור ווייל עס קען פירן צו הטמנה ברמץ.

הלכה ב' (המשך): ספק חשיכה

דברי הרמב"ם: "ספק חשיכה ספק לא חשיכה — מותר להטמין את הדבר החם."

פשט: ווען עס איז א ספק צי עס איז שוין נאכט, מעג מען נאך מטמין זיין א הייסע זאך.

חידושים און הסברות:

1. **חילוק צווישן ספק חשיכה און בין השמשות:** ספק חשיכה איז נישט דאס זעלבע ווי בין השמשות. בין השמשות איז ווען דער מענטש ווייסט זיכער אז עס איז בין השמשות (וואס מ'האט שוין פריער געלערנט אז "סתם קדירות בין השמשות רותחין"). אבער ספק חשיכה מיינט אז דער מענטש ווייסט נישט — קען זיין אז עס איז שוין ממש נאכט. אפילו דעמאלטס איז מותר, ווייל דער איסור פון הטמנה בשבת איז א שוואכערע איסור (דרבנן), און בספיקות איז מותר.

הלכה ב' (המשך): הטמנת דבר צונן בשבת

דברי הרמב"ם: "מותר להטמין את הדבר הצונן בשבת בדבר שאינו מוסיף, כדי שלא יצטנן ביותר, או כדי שיפיג צנתו."

פשט: א קאלטע זאך מעג מען מטמין זיין אין שבת אין א דבר שאינו מוסיף.

חידושים און הסברות:

1. **צוויי טעמים** — שלא יצטנן ביותר, אדער שיפיג צנתו: "שלא יצטנן ביותר" מיינט אז עס זאל נישט ווערן נאך מער קאלט. "שיפיג צנתו" מיינט אפילו אז עס זאל אביסל אנווארעמען. ביידע זענען מותר ביי א קאלטע זאך. מ'רעדט דא פון ממש קאלט — "בכלל נישט הייס" — נישט הייס און נישט אביסל הייס, נאר ממש קאלט.

הלכה ב' (המשך): חמין שנתגלו, טוישן כסוי, און פינוי לכלי שני

דברי הרמב"ם: "חמין שהטמינם ערב שבת ונתגלו בשבת — מותר לכסותן." "מותר לכסות את הכיסוי בשבת" — מען מעג טוישן דעם

הטמנה. דא, ווייל עס ליגט בלויז אויף דעם טאפ, איז עס מותר אפילו מערב שבת.

[דיגרעסיע: קראק-פאט]

עס זענען דא מענטשן וואס האלטן אז א קראק-פאט (slow cooker) איז הטמנה בדבר המוסיף הבל, ווייל דער תבשיל איז ארומגענומען פון אלע זייטן מיט היץ. דאס איז א פראקטישע נפקא מינה פון די הלכות הטמנה.

ווערט עס נישט ממש הייס, אבער עס קען פאסירן.

3. **ערב שבת – מותר, ווייל "על גבי" איז נישט הטמנה:** אויב מ'האט עס אהינגעלייגט ערב שבת, איז עס מותר. דער טעם: אפילו אז דער אונטערשטער כלי חם איז דבר המוסיף הבל, איז "על גבי" נישט קיין הטמנה (ווייל דער כלי איז נישט ארומגענומען פון אלע זייטן). און הטמנה בדבר המוסיף הבל מערב שבת איז אסור – אבער דאס איז נאר ווען עס הייסט

תמלול מלא

רמב"ם הלכות שבת פרק ד' – הטמנה

בס"ד, רמב"ם הלכות שבת פרק ד'.

אונז האלטן אינמיטן הלכות שבת, אונז גייען יעצט לערנען די פערטע פרק, הטמנה. אין די פריערדיגע פרק האבן מיר געלערנט וועגן לייגן זאכן אויפן פייער ערב שבת, אדער צוריקלייגן אויף שבת. יעצט גייען מיר לערנען ווען ס'איז נישט פייער אינוואלווד, נאר מ'דעקט צו די עסן אין סחורות אדער זאכן וואס האלטן ווארעם, די הלכות וואס מ'מעג יא און וואס מ'טאר נישט.

און מיר דארפן מזכיר זיין די ספאנסער פון אונזער שיעור, דער תומך תורה, אונזער ידיד הרב ר' יואל הלוי, וואס שטיצט אונז מיר זאלן קענען ערשטעלן צו די קמח פאר די תורה. ממנו ילמדו וכן יעשו.

הלכה א': דבר המוסיף הבל און דבר שאינו מוסיף הבל

דברי הרמב"ם: צוויי קאטעגאריעס פון מאטעריאלן

זאגט דער רמב"ם, "יש דברים", ס'איז דא סארטן זאכן... סאו דער רמב"ם גייט אונז דא זאגן אין וואס מ'מעג יא באהאלטן, ס'ווערט אנגערופן הטמנה, באהאלטן די עסן. דאס הייסט, ערב שבת איז דא אן אנדערע אופן. די פריערדיגע אופן איז געווען אז ס'זאל זיין אויפן פייער בשבת. די אנדערע אופן איז אז דו קאכסט ערב שבת, און בשבת זאל מען עס נאר באהאלטן אין עפעס וואס האלט די ווארימקייט.

מ'זעט דא אין ביידע פרקים אז ס'איז דא אן ענין צו האבן הייסע עסן אין שבת. דער רמב"ם האט עס נישט געזאגט קלאר, אבער אין שולחן ערוך... אין מיין דער רמ"א זאגט אז ס'איז דא אן ענין, דער רמ"א גייט אזוי, אז ס'איז דא אן ענין צו עסן א ווארעמע, הייסע עסן אין שבת. מ'זוכט, מ'איז נישט הפקר וועלט, מ'טוט נישט אסאך זאכן טוט מען נישט משום שמא יחתה, אבער מ'רעכנט אויס אלע הלכות ווייל ס'איז א חשוב'ע זאך, ס'איז נישט סתם.

יא, קען זיין אז דער רמב"ם האט געמיינט אז מ'האט געזען די פריערדיגע פרק, און מ'האלט אינמיטן זאגן אז מ'מעג, ס'איז נאר דא איסורים משום שמא יחתה, אפשר דאס איז די מדגיש. איך הער.

זאגט דער רמב"ם, "יש דברים", ס'איז דא סארט זאכן, "שאם טומנין בהן את התבשיל", אז אויב מ'לייגט אריין אין דעם א ווארעמע תבשיל, "הן מתחממין ומוסיפין בבישולו", די דברים מאכן די מאכל ווערן נאך מער ווארעם, און ס'העלפט צו דערקאכן, ס'איז מוסיף בישול. עניוועיס, די זאכן האבן א היץ כמעט אזויווי פייער. כגון גפת, פסולת פון זיתים, זבל, מלח, זאלץ, סיד. סיד איז נישט פענינט, וואטעווער, עפעס א סארט זאמד וואס פון דעם מאכט מען געווענליך סיד. וכו', אדער זאמד, אדער זגין, מיין איך איז די שאלאכץ, זגין חרצנים וזג, יא, ס'איז די שאלאכץ פון טרויבן, או מחטין איז געווענליך וואטע, קאטען שטיקלעך, ועשבים, אדער גראז, בזמן שהן לחין מתמת עצמן, אויף די דריי זאכן, זגין, מחטין, ועשבים, אויב איז עס נאס. די אלע זאכן האט א טבע אז ס'מאכט זאכן וואס מ'באהאלט אין דעם מער הייס.

און וויאזוי זיי ווערן גערופן אין די גמרא? זאגט דער רמב"ם, "ודברים אלו נקראין", די ווערן גערופן אין די... ווען מ'לערנט די זאכן ווערן זיי גערופן

"דבר המוסיף", א זאך וואס איז מוסיף, וואס ס'מאכט מער היץ.

אבער יעצט זאגט ער, איז דא מיני זאכן וואס אויב מ'באהאלט אין זיי א תבשיל איז עס "אסור בחמה", איז דא זאכן וואס האבן די קוואליטי אז זיי קענען האלטן ווארעם, אבער זיי קענען נישט מאכן ווארעמער. "ואין מוסיפין לה בישול", ס'מאכט עס נישט הייסער, ס'מאכט נאר אז די עסן זאל זיך האלטן הייס. דאס הייסט, "מונעין אותה מלהצטנן", ס'הייט נאר אפ פון ווערן קעלטער, ס'האלט עס. כגון זגין ומחטין ועשבים, די דריי זאכן וואס ער האט אויסגערעכנט, אבער "יבשים", וואס זענען שוין טרוקן. אדער די אנדערע זאכן זענען כסות, סחורות, פירות, כנפי יונה - פעדערן פון א פויגל, נעורת הפשתן - שטיקלעך פסולת, קליינע שטיקלעך פון פשתן, אדער נסורת של חרשים - קליינע שטיקלעך האלץ, ושלוחין וגיזי צמר - צוויי סארטן הויט אדער פעל פון א בהמה.

די אלע זאכן זענען אויך זאכן וואס ס'איז גוט אין דעם צו באהאלטן א תבשיל, אבער נאר אויף צו האלטן הייס. דאס ווערט אנגערופן אין לשון חכמים "דבר שאינו מוסיף", א זאך וואס לייגט נישט צו היץ. די גמרא רופט עס "מוסיף הבל" אדער "אינו מוסיף הבל". דער רמב"ם זאגט נאר "מוסיף".

חידוש: "דבר המוסיף" מיינט נישט ליטעראלי אז ס'ווערט הייסער

יא, איך מיין אז מ'מוז פארשטיין, ווייל איך האב געזען מענטשן רעדן וועגן דעם, איך געדענק נישט וואס זייער ענדגילטיגע מסקנא דערין איז, אבער פשטות איז נישט מעגליך אז א זאך וואס איז נישט אליינס הייס זאל מאכן אן אנדערע זאך הייסער. ס'איז נישט די וועג וויאזוי די רעאליטעט ארבעט. נעם די בעסטע טערמאס, די בעסטע insulation, לייג אריין אין דעם א הייסע זופ, ס'בלייבט זייער הייס, אבער ס'ווערט נישט מער הייס.

לכאורה מוז מען לערנען אז ווען די חכמים זאגן דבר המוסיף, מיינען זיי אזויווי אונז האבן א גוטע טערמאס, ס'האלט עס כביכול, לאמיר זאגן, זייער הייס, אדער ס'ווערט נישט מער הייס ווי פריער. אדער אפשר איינער מוסיף מיינט אז ס'האלט עס נישט קאלט, נישט אז ס'האלט עס אזוי הייס ווי ס'איז געווען, אדער עפעס אזוי, כמעט אזוי הייס. ווייל ס'איז זייער שווער צו גלייבן אז דבר המוסיף איז כפשוטו אז ס'ווערט הייסער.

איך הער אז ס'איז דא וואס וועלן טענה'ן, און ס'מאכט עפעס... ס'איז דא עפעס אן אופן וואס מ'קען טרעפן עפעס גראז וואס זאל מאכן הייס, אבער ס'איז שווער צו גלייבן אז פון דעם רעדט מען אין הטמנה.

הלכה א' (המשך): דין הטמנה בדבר המוסיף – גזירת חכמים

דברי הרמב"ם: גזירה שמא ירתיה ויחזור ויכסה בשבת

יעצט, קודם כל זאגט דער רמב"ם א פאקט, רייט? אזויווי א משנה. זאגט דער רמב"ם אזוי, לכאורה, סתם אזוי, פון וואס מ'האט געלערנט ביז יעצט, וואלט לכאורה נישט געווען קיין פראבלעם אין ביידע פון זיי, ווייל ס'איז דאך נישטא קיין שום איסור בישול, און ס'איז דאך נישטא קיין פייער. זאגט דער רמב"ם אזוי, מן הדין וואלט ווען געדארפט זיין, און ס'איז געווען, אזוי איז אריגינעל געווען אזוי די הלכה, אז מ'מעג מטמין זיין אויך בדבר המוסיף הבל. אויב מ'ווייל אריינלייגן א הייסע טאפ ערב שבת וואס ס'זאל זיך האלטן הייס, זאל מען מעגן אויך מטמין זיין פון ערב שבת אויך אין א דבר המוסיף,

Speaker 1: וואס איז אן אינטערעסאנטע זאך, ווייל בין השמשות, זעט אויס בין השמשות איז א צייט וואס מ'מעג נאך טון מלאכות.

Speaker 2: מלאכות דרבנן.

Speaker 1: מיט דרבנן. ס'איז דאך נאר א איסור דרבנן הטמנה.

Speaker 2: אבער די גאנצע שאלה איז שמא ירתיה ויחזור בשבת.

Speaker 1: ממ.

Speaker 2: ס'איז אויך נאר אן איסור דרבנן.

Speaker 1: ממ.

Speaker 2: הטמנה איז נישט קיין איסור, ס'איז נישט קיין בישול, מבשל.

Speaker 1: ניין, אבער ס'איז אינטערעסאנט אז בין השמשות איז נאך גרינגער ווי בערב שבת, יא, ווייל ס'איז נישטא די גזירה, יא.

רייט. און דא זעט אויך אויס קלאר אז ער זאגט נישטא אפילו א קדירה רותחת מותר. מותר לערנט מען ווייל ס'איז שוין סתם קדירה רותחת, ס'איז אינטערעסאנט, כבר רתחו.

אונז רעדן דאך פון, נו, ועל כרחך, אויב איינער האט א קדירה זי יורדת מעל גבי הכירה, אפשר מעג ער נישט, אבער בין השמשות מעג ער, ווייל א מענטש קאכט דאך נישט פאר שבת גלייך בין השמשות, ער קאכט א שעה צוריק, און יעצט וויל ער נאר מטמין זיין אז ס'זאל זיין ווארעם פאר די סעודה.

ראיה אז "דבר המוסף" מיינט נישט ליטעראלי הייסער

און דא זעסטו אויך קלאר אז דבר המוסף מיינט נישטא אז ס'ווערט ליטעראלי הייסער, נאר אז ס'קען ווערן רותחין.

Speaker 2: אבער אויב וואלט דאס געווען די ווארט, וואלט ער געזאגט ווייל דעמאלטס הייסט עס נישט מוסף הבל. אויב אזוי ווי דו זאגסט, ווייל אזוי אליין איז שוין נישט מוסף הבל.

Speaker 1: דאס איז שוין נישט קיין דבר המוסף. ער זאגט נישט אזוי, ער זאגט ווייל ס'איז סתם כדי, כבר רתחו ונחו.

Speaker 2: אבער מ'האט געדארפט זאגן אז די אלע זאכן וואס מ'האט געזאגט מוסף איז נאר ווען מ'לייגט אריין אין טאפ ווען ס'איז זייער הייס איז עס מוסף. ווען מ'לייגט אריין אין טאפ ווען ס'איז נישט זייער הייס איז נישט מוסף הבל, קען שוין מער נישט, האט שוין נישט די כח.

Speaker 1: איך האב נישט פארשטאנען וואס אונז רעדן וועגן. איך זאג סך הכל אז איך האב גע'טענה'ט אז דבר המוסף מיינט נישטא אז ס'ווערט ליטעראלי הייסער. אויב וואלט געווען ליטעראלי הייסער, וואלט "כיון שנחו ישיבתן רותחת" נישט געווען ריכטיג, ווייל ס'קען נאך ווערן דבר המוסף. מאכט דאס הייסער? דער ענטפער איז ניין, ס'מאכט עס בלייבן זייער הייס, אבער ס'מאכט נישט הייסער.

איך האב נישט פארשטאנען וואס דו האסט געענטפערט, איך האב נאכנישט פארשטאנען וואס דו האסט געמיינט. איך פארשטיי אזוי, אז דער דבר המוסף איז גענוג גוט אז ווען דו לייגסט זייער א הייסע טאפ, אז ס'האלט נישט שטארק הייס, אבער ווען דו לייגסט אריין נישט א הייסע טאפ,

הלכה ב': הטמנה בדבר שאינו מוסף – בשבת גופא

איך האלט אז ס'איז דא א חילוק. איך בין נישט מסכים. איך האלט אז ס'איז דא א חילוק. אבער דעמאלטס איז דאס מותר. איך מיין, בערב שבת מעג מען שוין אפילו לכתחילה.

זאגט דער רמב"ם ווייטער, "וכן, מן הדין היה להתיר תבשיל בדבר שאינו מוסף בשבת עצמה". מן הדין וואלט מען געדארפט מעגן, נישטא קיין שום סיבה פארוואס מ'זאל נישט טארן מטמין זיין בשבת. ס'איז נישט קיין מבשל און ס'איז גארנישט. מ'רעדט דאך פון א דבר שאינו מוסף, ס'איז אפילו נישטא קיין חשש, ס'זעט נישט אויס ווי קאכן אדער וואס.

אויך אין די זאך וואס לייגט צו אדער האלט זייער שטארק די היץ, מוסף הבל. "ואיסור התבשיל הטמון בשבת, והתבשיל זאל בלייבן דארטן בשבת, הקולחן שעל גבי האש בשבת", איך זע דא אפילו אן אופן אז מ'מעג מחזיר זיין אויף אש, "דבר המוסף קען דאך נישט זיין הארבער".

אבל למעשה, אסרו חכמים להטמין בדבר המוסף הבל, די חכמים האבן יא גע'אסר'ט צו מטמין זיין אין די דבר המוסף, אפילו מ'לייגט עס ערב שבת. פארוואס? די גזירה איז אזוי, מ'האט מורא, אז ווייל די זאך איז מוסף הבל, "שמא ירתיה התבשיל בשבת", די טאפ ווערן זייער הייס, און ער האט מורא אז עס זאל נישט זיין צו הייס, וועט ער צייטווייליג ארויסנעמען די דעקל, ער דארף עס אויפדעקן אביסל, כדי צו ניח רתיחתו, וואס עס זאל זיך אביסל נאכלאזן פון די היץ, און נאר נאכדעם ויחזור ויכסה בשבת וועט ער גיין צודעקן בשבת.

וואס איז דעמאלטס די פראבלעם? ווען אונז זאגן אזוי קומט אויס אז ער איז טומן בדבר המוסף בשבת, ווען ער לייגט עס צוריק, ער איז צוריק מכה, איז ער דעמאלטס טומן בדבר המוסף בשבת, וזה אסור. פארוואס טאקע איז דאס אסור ווייסן מיר נאך אויך נישט.

דיון: פארוואס איז הטמנה בדבר המוסף בשבת גופא אסור?

דער רמב"ם אין פירוש המשניות שטייט אין סימן ג' זאגט ער אז די גזירה שמא יטמין, מוז האבן די זעלבע גזירה שמא יטמין ברמין. ער ברענגט אז אין פירוש המשניות שטייט עפעס אן אנדערע זאך, אז אויב אין מיטן שבת קען עס זיין צו ענליך צו קאכן, אדער עס זעט אויס אליינס ווי קאכן, אדער ווי אנדערע זאגן, אזוי שטייט אין די שלמה און אנדערע פלעצער, אדער ער זאגט אז דער רמב"ם זאגט אז ער איז געקומען מחמם זיין אין שבת, ער וועט עס לייגן אויפן פייער, אויפן פייער טאר מען דאך נישט לייגן שבת, הגם אפילו א דבר שנתבשל כל צרכו, זעט אויס אז עס איז צו ענליך צו מבשל, און אויב ער גייט עפענען אין שבת און צוריקלייגן, האט ער עס געקומען לייגן אויפן טאפ אויך עפעס, אויפן פייער אויך עפעס, עס וועט מער אנווארעמען, אזוי ברענגט ער, עס איז אויך אביסל נישט קלאר.

קשיא: ער וויל דאך אז ס'זאל נישט זיין אזוי הייס – פארוואס וועט ער לייגן אויפן פייער?

פארוואס דען, ער וויל דאך עס זאל נישט זיין אזוי הייס, ער האט עס געעפענט כדי צו ניח רתיחתו.

יא, אבער אפשר די תנוח מרתחתו איז נישט די זעלבע ווי אז עס איז קאלט, אפשר איז דאס עפעס אן אנדערע נושא. פארשטייט זיך אזוי? מען קען נישט געזאגט די זעלבע פרט, אפשר עס קאכט זיך, אפשר עס באבעלט, ער וויל נישט עס זאל באבעלן, אפשר עס באבעלט זיך איבער, אזוי מאכט ער זיך ווארים נאכדעם. ער דארף מאכן זיכער אז עס איז די ריכטיגע טעמפערטור. עס קען זיין צוויי אנדערע זאכן.

די פוינט איז הטמנה אין שבת ווייסן מיר זיכער נישט, ממילא א דבר המוסף, וויבאלד עס קען גורם זיין אז מען זאל דארפן מטמין זיין אין שבת, איז אויך אסור.

הלכה א' (המשך): הטמנה בין השמשות בדבר המוסף

דברי הרמב"ם: היתר בין השמשות

לפיכך, מותר להטמין בדבר המוסף בין השמשות. בין השמשות מעג מען טומן זיין בדבר המוסף הבל. ס'איז נישט מבעוד יום, נאר ווען ס'ווערט שוין שבת.

רייט.

און בין השמשות מעג מען יא הטמנה בדבר המוסף הבל. פארוואס איז די טעם? כדי בין השמשות כבר רתחו ונחו מיבעוד יום, האבן שוין נאכגעלאזט פון די היץ, ממילא איז שוין נישטא די חשש פון יצטרך לגלווי, כיון שנחו ישיבתן רותחת, ממילא גייט שוין נישט ווערן אזוי שטארק הייס, איז שוין מער נישטא די חשש פון שמא יצטרך לגלווי, די גאנצע זאך.

דיון: בין השמשות איז גרינגער ווי ערב שבת

הלכה ג': מניחין מיחם על גבי מיחם

נעקסטע הלכה. זאגט די רמ"א אזוי, וואס טוט זיך וועגן נישט לייגן זאכן דירעקט אויף פייער, נאר אזוי: **מניחין מיחם על גבי מיחם בשבת**. מען מעג לייגן א טאפ אויף א ווארימע טאפ שבת. אדער מיחם מיינט געווענליך א טשייניק פאר וואסער. קדירה איז א קדירה פאר תבשילים, פאר הארטע זאכן. מעג לייגן א מיחם על גבי מיחם, א קדירה על גבי קדירה, אדער קדירה על גבי מיחם, מיחם על גבי קדירה. **ובתוך פיהם בועצין**, מעג מען אפילו... צושטאפן די אויבערשטע מיחם... די אויבערשטע מיחם אדער מען מיינט צו זאגן אז ביידע רעדט מען מיט א בועציק. וואס איז פונקטליך? מען מעג אפילו לייגן ביי די שפיץ בועציק. **לא בשביל שיוחמו**, נישט אז די אויבערשטע טאפ זאל יעצט ווערן הייס, **אלא בשביל שיעמוד חומן**, נאר ס'זאל זיך האלטן די היץ.

פארוואס? אה, דו זאגסט דאך אויך אז ס'איז ווי א דבר המוסף הבל, די אונטערשטע טאפ מאכט הייסער די אויבערשטע טאפ. אבער **שלא אסרו אלא להטמין בשבת**. די איסור וואס די חכמים האבן געזאגט אין הטמנה איז נאר ווען מ'איז מטמין, ווען מ'נעמט אינגאנצן ארום א טאפ. **אבל להניח כלי חם על גבי כלי חם כדי שיעמוד חומן, מותר**, אז ס'זאל זיך האלטן ווארעם איז מותר. דער חילוק איז צו ער לייגט עס אריין, ס'איז ארומגענומען מיט... הטמנה מיינט ווען דער טאפ איז אינגאנצן ארומגענומען פון אלע פיר זייטן, אדער די ווארט איז ווייל ס'לייגט אויף עפעס. קיצור, ווען ס'הייסט נישט הטמנה מעג מען.

כלי צונגן על גבי כלי חם

אבל אין מניחין כלי שיש בו דבר צונגן על גבי כלי חם בשבת. דאס טאר מען נישט. טייטש, מ'טאר נישט לייגן א טאפ וואס האט אין זיך קאלטע זאכן וואס זענען אינגאנצן קאלט, לייגן אויף א הייסע טאפ בשבת, **שהרי מוליד בו חום בשבת**. מיט דעם מאכט ער אז דער אויבערשטער טאפ זאל ווערן ווארעם.

וואס איז דער איסור? דער איסור איז מוליד, אדער איז עס מחזי כמבשל, אדער איז עס א חשש מבשל? שהרי מוליד בו חום. ער מיינט אז ס'איז אן איסור פון מוליד זיין, אדער ער מיינט אז ס'ווערט הייס? און מ'איז מחמיר אז ס'איז א חשש מבשל.

וואס? אזוי שטייט דא, איך ווייס נישט. אזוי שטייט דא, ניין?

יא, אבער ער זאגט נישט, ער זאגט מוליד חום, ער זאגט נישט וואס דאס מיינט, וואס דער פראבלעם איז מיט דעם מוליד חום.

און מניחין מערב... די מפרשים זאגן אז ס'קען ווערן ממש הייס, געווענליך ווערט עס נישט ממש הייס, אבער ס'קען ווערן ממש הייס, און דעמאלטס וועט זיין א געהעריגער בישול. ס'איז דא אנדערע וואס זאגן אנדערש, נישט קלאר.

אבער ואם הניחו מערב, אויב האט מען געלייגט כלי שיש בו דבר צונגן על גבי כלי חם בשבת, מערב, נאך ערב שבת, איז יא מותר. ווייל **אין זה אלא כהטמנה בדבר המוסף**, וואס מ'טאר אויך נישט טון בערב שבת. אבער אגין, ווייל דאס איז נישט קיין הטמנה, דאס איז נאר געלייגט נעבן דעם טאפ, הייסט נישט קיין הטמנה, אזויווי מיר האבן געלערנט פריער, על גבי הייסט נישט קיין הטמנה, איז עס מותר.

דאס איז דער ענטפער אין פרק ד' אין הלכות הטמנה, זייער שנעל.

דו מאכסט אמאל הטמנה?

איך מאך נישט אזוי שטארק. אבער א קראק-פאט ווארעמער יא. ס'איז דא מענטשן וואס האלטן אז א קראק-פאט איז הטמנה בדבר המוסף הבל. אוקעי.

"אלא שאף דבר זה חכמים אסרו להטמין בשבת". פארוואס? **"גזירה שמא יטמין ברמץ"**. ס'איז דא נאך אן אופן פון מטמין זיין אין רמץ. רמץ מיינט סתם א געמישעכץ פון גחלים מיט אש, ויש בו ניצוצות של אש. דעמאלטס, אויב ער איז מטמין ברמץ בשבת, איז דאך דאס חותה בגחלים, איז דאך דאס נאנט צו זיין מבעיר. סא, יעדע זאך וואס איז, יעדע טומן זיין האט מען מורא שמא יטמין ברמץ. אפילו דבר שאינו מוסף, אפילו אין שבת, אין אינו מוסף טאר מען נישט. פארוואס? ווייל ער האט נאכדעם מטמין זיין אין רמץ, און דעמאלטס איז ער דאך ממש חותה בגחלים.

ספק חשיכה

נישט קלאר. וכן, נאך א זאך, סארי, עד כאן. זאגט דער רמב"ם, ספק חשיכה ספק לא חשיכה, ווען ס'איז א ספק איז עס שוין שבת. וואס מעג מען דעמאלטס טון און וואס נישט? איז אזוי, מותר להטמין את הדבר החם. דעמאלטס מעג מען יא. דעמאלטס איז נאך נישט דא דער איסור פון שמא ירתיח, דעמאלטס איז נאך דא, מען מעג נאך מטמין זיין בדבר חם.

דאס האבן מיר שוין געלערנט בעצם, אז בין השמשות, ווייל ס'איז נישט קיין סתם קדירות בין השמשות רותחין, דאס איז נישט דאס. דאס איז ווען בין השמשות, יעצט רעדט ער פון א ספק. ספק אז ס'איז שוין ממש נאכט. בין השמשות איז ווען ער ווייסט זיכער אז ס'איז בין השמשות. א מענטש ווייסט נישט, קען זיין אז ס'איז שוין ממש נאכט. דעמאלטס איז מותר. ס'איז שוין דא... בספיקות מותר, דער איסור פון... דאס איז א שוואכערע איסור.

אוקעי.

הטמנת דבר צונגן בשבת

וואס מעג מען יא טון שבת? שבת אליין, א זאך וואס איז נישט חם בכלל, מותר להטמין את הדבר הצונגן בשבת בדבר שאינו מוסף. פארוואס ווייל ער עס מטמין זיין? כדי שלא יצטנן ביותר, או כדי שלא יפיג צנתו, אז ס'זאל נישט זיין אזוי קאלט, אדער אז ס'זאל נישט ווערן מער קאלט. מעג מען יא. א קאלטע זאך, שלא יפיג צנתו מיינט אפילו אנווארעמען אביסל. א קאלטע זאך מעג מען מטמין זיין אין שבת. ער זאגט נישט הייס און אביסל הייס, ממש קאלט, אזויווי whatever, בכלל נישט הייס. מותר.

חמין שנתגלו, טוישן כיסוי, און פינוי לכלי שני

נאך א זאך, סארי, חמין שהטמנם ערב שבת ונתגלו בשבת, ס'האט זיך געעפנט, די הטמנה האט זיך נישט געהאלטן, מותר לכסותן. מען מעג פיקסן די הטמנה. ס'איז נישט קיין אינו מוסף. ער לייגט נישט צו קיין נייע הטמנה, ער גייט די זעלבע הטמנה וואס ער האט געהאט, ער פיקסט עס. דאס איז נישט קיין פראבלעם.

רייט. און מותר לכסות, וואס טוט זיך די כיסוי, די זאך וואס מען לייגט אויף די טאפ? מותר לכסות את הכיסוי בשבת. מען מעג אום שבת טוישן די זאך איבער די טאפ. כיצד? נוטל כיסויים, ער מעג אראפנעמען וואס מ'האט צוגעדעקט מיט כיסויים, און העכער די טאפ איז דא נאך א כיסוי. מעג מען יענץ אראפנעמען און מניח כלי על גבי כלי און לייגן אנדערע סחורה? כלי על גבי כלי איז די זאך וואס מיר האבן פריער גערעדט, ס'האט איינע פון די דברים... איינע מוסף הבל.

יא.

יא. סא מעג טוישן. אבער נישט כלי על גבי כלי, נאר מניח כסוי. מעג טוישן פון איין דבר המוסף, איינע מוסף, פון די אנדערע דבר שאינו מוסף. וואס... וואס איז שוין איינע מוסף. וואס איז נישט מוסף. שוין.

פינוי התבשיל ובו מים חמים מכלי לכלי אחר. ביז יעצט רעדט מען אז ער נעמט די טאפ וואס איז געווען אויפ'ן פייער און ער וויל עס יעצט מטמין זיין. אבער אויב נעמט מען א פרישע טאפ און מען גיסט אריין די תבשיל פון די כלי ראשון, פון די טאפ וואס איז געווען אויפ'ן פייער, די צווייטע כלי מעג מען שוין יא מטמין זיין בשבת. מעג מען יא, אויף דעם איז נישטא די איסור.

Generated by Shiur Upload Automation